

LENE KAABERBØL

SKYGGE PORTEN

★ ★
Alvilda
★

SKYGGEPORTE

Copyright © 2015 Lene Kaaberbøl og Forlaget Alvilda, København

Udgivet efter overenskomst med Lars Ringhof Agency, København

Omslagsillustrationer og vignetter: Tommy Kinnerup

Grafisk tilrettelægning: Sara Mille Jessen / MilleArtDesign

Bogen er sat med Indigo Antiqua Pro

3. udgave, 1. oplag

Trykt 2015 af CPI Clausen & Bosse, Tyskland

ISBN 978-87-7105-935-9

www.alvilda.dk

Engang sagde min far at hvis man tog langt nok væk, endte man alligevel der hvor man startede.

Det siger du bare fordi du aldrig gider tage nogen steder, skrev jeg til ham.

Han så lidt på mig.

“Nej,” sagde han. “Det var for at sige at jorden er rund, og at du altid kan komme tilbage, også selv om du er nødt til at tage den længste vej hjem.”

Jeg rystede på hovedet. Du er skør, skrev jeg.

Han smilede bare og strøg mig over håret.

Jeg håber han har ret. Jeg har aldrig været længere hjemmefra end jeg er nu, og det er lige meget at jorden er rund, for jeg er ikke på jorden mere, og jeg kan slet ikke se hvordan jeg nogensinde skal finde hjem.

Det begyndte den dag Ivan syntes jeg skulle en tur i fyrrummet.

“Hva’ så, Stummesen? Ka’ du ikke svare når man spørger dig om noget?”

Ivan havde gjort sin stemme farlig. Han havde en bestemt måde at tale på, lidt dybere og mere hviskende. Så var det meningen man skulle blive rigtig bange.

Jeg smilede ad ham. Jeg ville godt have givet ham fingeren, men det kunne jeg ikke, for de andre holdt mine arme. Men smilet var åbenbart nok.

“Du tror du er så sej, hva’?” sagde han. “Du tror du er så skideoverlegen. Men du er bare en dum lille unge der ikke kan tale.”

Det havde jeg ligesom hørt før. Når man er stum, værner man sig til den slags. Jeg var stadig ikke bange. Og sådan nogle som Ivan, de kan ikke gøre en noget hvis man ikke er bange for dem. Ikke for alvor.

Det irriterede ham, vidste jeg. Han havde prøvet så længe. Men jeg var ikke længere noget pattebarn der blev ked af det når folk sagde noget grimt, eller tisede

i bukserne af skræk hvis en af de store skubbede lidt til mig. Jeg var næsten fjorten. Jeg havde ikke fletninger mere. Faktisk havde jeg ikke ét hår på hovedet der var mere end tre centimeter langt, og i håndfladen havde jeg en tatoveret edderkop der var så livagtig at mange af de andre piger i klassen var bange for at røre ved den. Skulle jeg så rende rundt og være ræd for Ivan og hans åndsvage Hajer? Jeg mener – bare navnet. Hajerne. Hvor gammel skal man være for at synes det lyder sejt? Cirka fem?

“Det her er kedeligt,” sagde Aian. Han var den nyeste af Hajerne, men jeg tror han allerede var begyndt at synes de var lidt barnlige.

Ivan snurrede rundt.

“Kedeligt?” sagde han og glemte et øjeblik at tage sin “farlige” stemme på.

“Ja,” sagde Aian. “Der må sgu da være noget bedre vi kan give os til.”

Jeg kom til at grine. Et kort øjeblik fangede jeg Aians blik hen over hovedet på Ivan. Var det for min skyld han prøvede at få dem til at holde op? Eller var det bare fordi han kedede sig?

“Min fætter har fået en Vulcan 2000. Er der nogen der har lyst til at se den?”

“Vulcan 2000? Den nye Kawasaki?”

“Ja.”

Det rykkede i Hajerne, kunne man se. Ivan var ved at miste grebet om sine tropper. Den ene af de to som var

sat til at holde mig, slap min albue. Fint, tænkte jeg. Det var vist det.

Men det var det ikke.

“Okay,” sagde Ivan. “Det ka’ vi da godt. Men først synes jeg liiige vi skal hjælpe Stummesen ned i fyrrummet. Bare så hun kan tænke lidt over tingene.”

For første gang kunne jeg mærke angstens kulde indeni. Fyrrummet.

Jeg så mig hurtigt om, men der var ingen hjælp at hente.

De havde fanget mig på vej ud af skolegården efter sidste time, hvor alle andre bare havde haft travlt med at komme hjem. En enkelt lærer stod stadig og baksede med låsen på sin bil. Se herhen, bad jeg tavst. Kom herover . . . Men det var Fysik-Ole, kunne jeg se, og han blandede sig aldrig i noget så længe man ikke larmede.

Larmede . . . jeg tog så dyb en indånding jeg kunne. Og så piftede jeg. Det blev ikke helt godt – når jeg kan bruge fingrene, er det et fedt pift, råt og frækt og øresønderrivende. Det her blev noget mindre gennemtrængende, men det var alligevel nok til at Fysik-Ole stoppede op og råbte:

“Ville I noget, rødder?” Han tror at når han kalder dem for rødder, synes de han er sådan lidt sej.

“Pis,” hvædede en af drengene og klappede en hånd for munden af mig så jeg ikke kunne gøre det igen.

“Nej, det var bare lige Jakob der skulle vise han har lært at pifte,” råbte Ivan tilbage.

“Se nu at komme hjem, drenge.”

“Jaja, Ole!”

Jeg prøvede at rive mig løs, men noget havde pludselig ændret sig. De var ikke længere syv-otte drenge, der småkadede sig og ikke rigtig vidste om de gad. De kunne mærke jeg var bange nu. De var en ulveflok der havde fået fat i noget at lege med, og de havde ikke tænkt sig at give slip.

“Bare hold hende,” sagde Ivan lavmælt. “Vi venter lige til han er kørt.”

Jeg prøvede at hugge en albue i siden på ham som holdt min venstre arm, men han vred den bare om på ryggen af mig, og en eller anden havde lagt en arm om halsen på mig bagfra.

Jeg hørte bildøren smække. Så lyden af en motor der startede. Og så kørte den lille røde Mazda ud af parkeringspladsen og tog mit sidste håb om redning med sig.

“Nu,” sagde Ivan. “Ned i fyrrummet med hende.”

Jeg bed en af dem. Jeg ved ikke hvem det var, for han havde fat i mig bagfra, men han gav en pibende lyd fra sig og slap sit tag om min hals. Jeg sparkede og kradsede og rev, men de fik mig alligevel slæbt ned ad trappen og ind gennem døren til kældergangen.

Der var halvmørkt dernede. Skridtene rungede, og der lugtede af støv og fugtig beton. Jeg sparkede ud igen og ramte en eller anden.

“Fuck! Hold hende!”

De flåede i mig. Jeg knaldede panden ind i et vandrør og holdt op med at kæmpe et øjeblik.

“Pas på hendes hoved,” sagde Aian. “Det er vel ikke meningen hun skal komme til skade?”

“Hvis du skal være så sart, så fis af,” snerrede Ivan. Aian sagde ikke mere, og jeg ved ikke om han gik eller blev, for jeg kunne ikke se andet end en eller andens mave og et stykke af gulvet.

“Jeg kan ikke få døren op,” gispede en af de andre Hajer. “Jeg tror den er låst.”

Jeg blev helt slap af lettelse. Låst. Så kunne de alligevel ikke gøre det. Så kunne de ikke slæbe mig derind og –

“Den binder bare,” sagde Ivan og rev i håndtaget. Døren gik op.

Jeg fik den ene fod op på dørkarmen og stemte imod, men de var for mange, og de var blevet stædige nu, forpustede og hidsige og stædige fordi det havde været sværere end de havde regnet med. De bandt min ene arm til et varmerør med et stykke ståltråd de fandt. Så vidste de ikke helt hvad de skulle gøre med den anden.

“Brug hendes strømpe,” sagde Ivan.

En af dem vred min ene løbesko af. Jeg prøvede ikke engang på at sparke ham. Det var allerede begyndt. Jeg kunne mærke hvordan det blev sværere og sværere at trække vejret, sværere og sværere at bevæge sig.

“Så,” sagde Ivan. “Nu kan du jo stå her og tænke over om du har lyst til at være så overlegen en anden gang.”

De stod lidt og betragtede deres værk. Jeg hev efter

vejret med åben mund, som en hund der var lukket inde i en varm bil.

“Hun er vist ikke så sej nu, hva’?” sagde en af de andre Hajer. “Stummesen.”

Så gik de. Ivan var den sidste.

“Hvis du bliver træt af at være her, kan du jo bare råbe om hjælp. Ikke?”

Et par af de andre grinede. Jeg var ligeglad. Jeg kunne mærke et par varme tårer løbe ned langs næsen, og hvis jeg havde kunnet, ville jeg have råbt og tryglet og tigget dem om ikke at efterlade mig her, ikke at lukke døren, ikke at lade mig stå i mørket.

Det kunne jeg bare ikke. Det eneste man kunne høre, var mit gispende, hvæsende åndedræt.

Ivan lukkede døren. Og mørket kom.

Mørke er ikke bare mørke. Hvis mørket bare altid var almindeligt, altså sådan, ikke ret meget lys, så kunne jeg sagtens klare det. Men det var det ikke. Der var et Mørke i mørket. Et levende mørke der trængte ind i øjne og ører, i næse og mund. Jeg kunne mærke det mod min hud, med lange klæbrige tråde, der krøb som skovsnegle hen over mit ansigt og gjorde mig blind og døv og lam, så jeg ikke kunne røre mig, ikke kunne kæmpe imod, ikke kunne trække vejret. Mørket i mørket. Det var dét jeg var bange for. Det var dét man kunne dø af.

Men denne gang var det ikke helt som det plejede at være. Der var mere.

En stemme. En stemme der kaldte.

Anna. Anna, hjælp mig.

Jeg kendte den stemme. Anna-Klara Solskinspige, Anna-Klara Månebarn ... engang havde den trøstet mig når noget gjorde ondt. Engang havde den sunget for mig når jeg ikke kunne sove.

Anna-Klara Solskinspige, Anna-Klara Månebarn
Natlandet venter på dig
Flyv på månefuglens vinger
Dans med skovens vilde drømme
Og kom sikkert hjem til mig
– ja, kom sikkert hjem til mig

Mor. Men mor var væk. Død. Borte havde taget hende.

Jeg krummede mig sammen. Jeg hev og sled for at få hænderne fri.

Anna. Du må hjælpe mig.

Inde fra mørket. Som om hun var i det, en del af det, fanget i dets tråde. Hvor var hun? Var det bare i mit hoved? Var jeg ved at blive skør? Andre mennesker kunne trække vejret i mørke. Det var kun mig der måtte kæmpe for hvert åndedræt, fordi mørkets fangtråde krøb over min hud som fingre, greb mig om struben og strammede til ...

Jeg ved ikke hvor længe det varede før døren gik op. Længe nok. Længe nok til at jeg troede jeg ville blive kvalt. Men døren *gik* op. Og dér stod Aian.

“*Pis,*” sagde han da han så mig. “De *fucking* skide-
rikker.”

Først da kunne jeg mærke blodet løbe ned ad mit ene håndled. Jeg havde kæmpet så hårdt for at komme fri at ståltråden havde skåret sig ind i huden.

“Fuck. *Fuck,*” sagde han mens han kæmpede med knuderne. “De hjernedøde *svin.*”

Han fik mig fri, men jeg havde slet ikke nogen kræfter i benene mere. Jeg sank sammen på gulvet og hev og hikstede efter vejret og kunne bare ikke holde op med at græde. *Anna, hjælp mig.* Som om hun var fanget i mørket.

Aian holdt om mig. Ikke kejtet, sådan som Daniel fra A-klassen havde gjort det til Idas fest, hvor jeg nærmest følte mig som en eller anden elektronisk dukke han ikke lige kunne finde manualen til. Aian gjorde det *rigtigt.* Sådan som man holder om nogen man kan lide.

Han fulgte mig hjem. Han ville have at jeg skulle til lægen fordi mit håndled stadig blødte og var blå og opsvulmet, men jeg rystede på hovedet. Det var næsten holdt op, og jeg kunne ikke lide læger. Hvis de bare ville nøjes med at ordne det der nu lige var galt – men nej. De skulle altid lige bore i det der med hvorfor jeg ikke kunne tale.

Vi stoppede op ved indkørslen.

“Er det her du bor?” sagde Aian og så lidt overrumplet ud.

Jeg nikkede. Huset virkede overvældende på de fleste. Det var stort og gråt og slotsagtigt, med vildvin op ad murene og en bred trappe foran. Haven var også stor, et vildnis af taks og rhododendron og valnøddetræer, og græsplæner der blev slået alt for sjældent. Det var også meget længe siden vinduerne var blevet malet. Om sommeren kunne det godt stadig ligne et lidt falmet men hyggeligt eventyrslot. På en efterårsdag som nu, med støvregn og gråtung himmel, var det mere oplagt at lade det være spøgelseshuset i en gyserfilm.

Man kunne praktisk taget se at Aian ligesom måtte tage mod til sig – ikke fordi han var bange for spøgelser, men fordi han regnede med at de mennesker der boede i sådan et hus, måtte være meget rige eller meget fine. Jeg tror ikke helt han kunne få det til at passe sammen med mine slidte sorte cowboybukser og edderkoppetatoveringen. Han skubbede til smedejernsporten, så den begyndte at gå op.

Jeg lagde hånden på hans arm. Han så på mig. Jeg rystede på hovedet.

“Jeg kan vel lige gå med op,” sagde han.

Jeg rystede på hovedet en gang til.

Noget rørte sig i hans ansigt, men jeg kunne ikke se hvad han tænkte.

“Okay,” sagde han. “Det må du selv om.”

Han snurrede rundt og begyndte at gå hen mod busstoppestedet. Men da han var nået næsten hen til hjørnet, vendte han sig alligevel om.

“Jeg er altså også født i Danmark,” råbte han. “Bare så du ved det.”

Jeg gik langsomt op ad indkørslen. Mit håndled dunkede og gjorde ondt, men det var ikke det jeg tænkte på.

Anna, hjælp mig.

Mor.

Jeg var seks år gammel da hun forsvandt. Jeg vågnede en morgen fordi jeg kunne høre min far græde. Det var så tidligt at det stadigvæk var mørkt. Jeg kan huske fornemmelsen af det kolde gulv under mine bare fødder, og den sære, helt forkerte lyd af min fars gråd. Voksne græder ikke. *Fædre* græder ikke. Men det gjorde han. Han sad i det mørke køkken med ansigtet i hænderne og græd. Da han fik øje på mig, prøvede han at holde op, men han kunne ikke. Han tog mig op på skødet og holdt om mig og sagde at mor var taget væk. Det ville nok vare et stykke tid, og hun var ked af at hun ikke kunne sige farvel, men hun skulle nok komme tilbage.

Det gjorde hun bare ikke. Nogensinde. Og vi hørte ikke fra hende. Ikke engang til min fødselsdag. Til at begynde med lukkede jeg tit øjnene og forestillede mig at hun pludselig bare var der igen og tog mig op i armene og hviskede mod min kind som hun plejede: Anna-Klara Solskinspige, Anna-Klara Månebarn . . . Jeg tegnede tegninger og skrev breve til hende og gav dem til min far. Men en dag fandt jeg hele stakken i en skuffe. “Jeg ved ikke hvor jeg skal sende dem hen,” sagde han. “Undskyld,

Anna.” Så holdt jeg op. Og til sidst bestemte jeg mig for at hun nok var død, for ellers ville hun da være kommet tilbage? Eller i det mindste have sendt et brev.

Anna, hjælp mig.

Hvad betød det? Var det overhovedet andet end et tegn på at jeg var ved at blive skør?

Jeg gloede vredt op på de grå mure, som om det hele var husets skyld. Visne blade lå så tykt på trappen at man næsten ikke kunne se trinene mere. Malingen på hoveddøren skallede af i store flager, og vinduerne var tomme og mørke. Jeg fortsatte rundt om huset, om i baghaven.

Det var så uvejrs mørkt at min far allerede havde tændt lyset i drivhuset, selv om klokken ikke var mere end fire om eftermiddagen. Det skinnede ud gennem de gamle ruder som lyset fra et fyrtårn.

Han lå på divanen, som også var hans seng, med et kludetæppe over sig. Jeg kunne se hans ryg og hans nakke og det hul i hans gamle mørkegrå sweater som han havde prøvet at stoppe tre gange nu. Det blev ved med at gå op.

Min far. Jeg fik tårer i øjnene igen. Jeg vidste ikke helt hvorfor.

Han vågnede ikke da jeg åbnede døren. Han var som regel vågen om natten og sov om dagen mens jeg var i skole. Nogen måtte holde vagt, sagde han. Nogen måtte passe på. Men han ville aldrig sige hvorfor det var så vigtigt at passe på.

Vi flyttede ud ret kort efter at min mor forsvandt. Mens det store hus langsomt sank sammen og blev mere og mere spøgelsesagtigt, boede vi i baghaven, i det gamle drivhus. Vi lavede mad på to gasblus. Vores stue var en gammel sofa og en lænestol, klemt inde mellem de staffelier min far malede sine billeder på. Vores badeværelse lå i det udhus der engang havde været gartnerens, og der var kun koldt vand nu fordi vandvarmeren var gået i stykker, og min far ikke selv kunne finde ud af at reparere den. Om vinteren sov vi i soveposer for at holde varmen. Jeg var syv år før jeg kunne finde ud af at spørge. Hvorfor bor vi her, skrev jeg til min far.

“Hvad mener du?” spurgte han.

Hvorfor bor vi ikke i huset? skrev jeg.

“Det er for farligt,” sagde han bare. “Du skal holde dig fra det. Anna, lov mig det. Du må aldrig gå derop alene.”

I min syvårige hjerne smeltede de to ting sammen. Det var husets skyld. Det var huset der havde taget min mor, huset der havde fået hende til at forsvinde. Det var derfor det var farligt.

Anna, hjælp mig. Det var som om jeg kunne høre det endnu. Og jeg vidste at hvis jeg ville vide hvad der var sket med min mor, var det i huset jeg skulle begynde at lede.

Han gik altid med nøglen på sig. Jeg kunne se den nu, som et omrids i hans brystlomme. Det var en stor gammel nøgle, ret klodset og længere end en teske.

Han lå på siden og trak vejret roligt og tungt. Klude-

tæppet var gledet halvt ned på gulvet. Jeg lænede mig lidt ind over ham, og mine næsebor fangede den særlige blanding af pibetobak og terpentiner, der var lugten af min far. Min hånd sneg sig ned mod brystlommen uden at jeg rigtig syntes jeg havde bedt den om det. Ville han vågne ... hvis jeg nu prøvede? Han ville blive vred hvis han opdagede det. Rigtig rasende, som han ellers sjældent blev det.

Jeg lagde hånden oven på lommen. Jeg kunne mærke nøglen gennem stoffet. Forsigtigt pressede jeg opad med tommeltotten så den gled lidt længere fri af brystlommen, og så lidt længere.

Han trak stadig vejret roligt.

Nøglen var min. Den lå i min hånd, kølig og mørk af ir, og der gik en lillebitte gysen gennem mig, en lillebitte rysten. Jeg behøver jo ikke bruge den, tænkte jeg. Men jeg vidste godt jeg narrede mig selv. Hvorfor stjæle den hvis ikke den skulle bruges?

Da jeg åbnede døren igen, vågnede han.

“Anna,” mumlede han søvndrunkent. “Hvor skal du hen? Hvad er klokken?”

Jeg stod et øjeblik bomstille, som en tyv der er blevet ramt af en projektør. Så gjorde jeg det tegn der betød, at jeg bare skulle tisse. Et af vores ældste tegn, fra jeg var helt lille af.

“Sæt vand over,” sagde han. “Så laver jeg te.” Men han var ikke ordentligt vågen, og allerede mens jeg stod og fyldte tekedlen med vand, faldt han i søvn igen.

Jeg satte kedlen på gasblusset, men jeg tændte ikke for det. Jeg så op mod huset. Nu eller aldrig, tænkte jeg.
Nu.